

-49.

1949. Norbounman

Rleo

Havaintoja ja muistiinpanoja Den danske Landmands-
bankin remburssiosastolta

Stipendiaattioleskeluni aikana Danmarks Nationalbankissa järjesti mainittu pankki allekirjoittaneelle tilaisuuden tutustua muutaman päivän aikana myös Den danske Landmandsbankin remburssiosastoon. Tutustumiskäynti oli varsin mielenkiintoinen, sillä viimemainitun pankin remburssiosasto on varsin laaja, monipuolinen ja hyvin organisoitu. Osastolla työskentelee nykyisin n.45 virkailijaa, joista n. 1/10 naisia. Työntahti on melko kiivas, minkä hyvin ymmärtääkin, kun mainitsen, että Landmandsbankenin kautta avattiin v:n 1948 lähes 5.000 tuonti- ja suunnilleen yhtä monta vientiremburssia.

Työn hankauksettomaan sujuvuuteen on Landmandsbankenin remburssiosastolla kiinnitetty suurta huomiota ja tätä seikkaa on koetettu edistää sijoittamalla kaikkiin solmukohtiin riittävästi laadullisesti pätevää työvoimaa, joten "pullonkauloja" ei pääse muodostumaan. Puh- taasti teknillisessä suhteessa on työskentely hyvin jär- jestettyä ja rationalisoitua. Mitään suurta periaatteel- lista eroa Suomen Pankin vastaavan osaston työmetodiin en havainnut ja pitäisin kumpaakin menetelmää suunnilleen samanveroisina. N.s. läpilyöntijärjestelmää ja siihen liittyvää kaavakkeiden keskittämistä määrättyihin tyy- peihin ei ole kehitetty yhtä pitkälle kuin Suomen Pankis- sa, lähinnä siitä syystä, että pelätään asioiden selvy-

den siitä kärsivän. Remburssit katsotaan siksi vaikeiksi ja monimutkaisiksi pankkitoiminnan muodoksi, että ne on ainakin olennaisimmissa kohdissaan käsiteltävä yksilöllisesti.

Landmandsbankenin käsittelemät remburssit ovat lajirunsaautensa puolesta varsin moninaiset. Tavanomaisen avistaremburssien lisäksi on sodan jälkeen jälleen alkanut yhä enenevässä määrässä esiintyä myös aikaremburseja. Huomattavalla sijalla remburssien lukumäärässä ovat luotolliset avistaremburssit. Luottoa saaneet remburssien avajaajat ovat tavallisesti pankin vanhoja asiakkaita, joilla on tili pankissa. Luoton saaminen on useimmiten yhteydessä n.s. "credit line"-järjestelmään, jolla tarkoitetaan sitä, että Landmandsbankenilla on itsellään määrättyyn rajaan saakka remburssiluottoa ulkomaisen kirjeenvaihtajansa luona. "Credit line"-remburseille järjestetään valuuttakate vasta sitten kun Landmandsbanken on sähköitse saanut tiedon maksun tapahtumisesta. Tällaisia kattamattomia remburseja on avattu varsinkin U.S.A:ssa. Tässä yhteydessä voinen mainita, että amerikkalaisia remburseja tarkastellessani havaitsin vaikka en tosin tiedä oliko se minun havaittavakseni tarkoitettu - etteivät amerikkalaiset pankit veloita lainkaan vahvistusprovisiota sellaisista remburseista, joiden kate on avattaessa varattu (funds aside), siis siirretty varsinaiselta tililtä remburssitilille odottamaan käyttöä.

Edellämainittujen lisäksi esiintyy Landmandsbankenissa runsaasti n.s. toimeksiantoremburseja. Näillä tarkoitetaan sellaisia remburseja, jotka ostajan pankki

itse avaa, antaen tiedon avaamisesta ja remburssin ehdoista myyjälle ulkomaisen kirjeenvaihtajansa kautta. Tällaisia tuontirembursseja avaa Landmandsbanken verrattain vähän, mutta on saanut itse vastaanottaa useita sellaisia varsinkin Amerikasta ja Englannista. Toimeksiantorembursseista veloitetaan puolet tavanomaisesta provisiosta. Niiden käsittelyn suhteen katsotaan, ettei toimeksisaaneella pankilla ole mitään varsinaista velvollisuutta tarkastaa sen välityksellä lähetettävät asiapaperit, mutta käytännössä tämä tarkastus kuitenkin suoritetaan.

Kuten edellä mainitsin, ovat työmetodit Landmandsbankenin remburssiosastolla jokseenkin samat kuin Suomen Pankissa. Ehkäpä silmiinpistävin ero on siinä, että yhteys asiakkaisiin hoidetaan melkein yksinomaan puhelimen ja postin välityksellä. Anomukset ja asiapaperit lähetetään kirjeitse, epäselvistä kohdista neuvotellaan puhelimesta ja asiakkaat saapuvat vain aniharvoin henkilökohtaisesti pankkiin puhumaan asioistaan.

Mielenkiintoista oli havaita, että myös pulmaky-symykset ovat molemmissa pankeissa samat. Paljon kiusaa aiheuttava kysymys tuontiremburssien voimassaoloajan pidentämisestä on Landmandsbankenissa ratkaistu siten, että se on jätetty melkein yksinomaan asiakkaan omaksi huoleksi. Vain suunnilleen kerran kahdessa kuukaudessa käydään kortisto lävitse ja tiedustellaan haluaako asiakas pidentää päättyneen remburssinsa vai rahat takaisin. Mikäli jo päättynyt remburssi pidennetään myöhemmin, veloitetaan uusi proviisio vasta uuden jakson alusta.

Tuontirembursseja vastaan saapuvat asiapaperit

tarkastetaan kevyesti, tarkemmin kuitenkin kuin Suomen Pankissa. Tämän jälkeen ne lähetetään asiakkaalle ja papereihin liitettävään kuittiin tehdään huomautukset niissä mahdollisesti havaituista virheellisyyksistä. Vasta asiakkaan palautettua kuitin hyväksymismerkinläään varustettuna, lähetetään ilmoitus paperien saapumisesta ja hyväksymisestä ulkomaiselle kirjeenvaihtajalle. Mitään erikoisia vaikeuksia kuittien takaisinsaamisessa asiakkaalta ei kuulemani mukaan ole esiintynyt, mikä osittain saanee selityksensä siitä, että tanskalaiset liikkeet ovat pitkän kokemuksen perusteella hyvin selviillä remburssien yhteydessä esiintulevista seikoista.

Kuten tunnettua, ovat remburssit koskevat määräykset ja usanssit eri maissa hyvin erilaiset. Kansainvälinen Kauppakamari on tosin jo v.1931 laatinut yhteiset remburssisäännöt, mutta näitä sääntöjä eivät kaikki maat ole hyväksyneet (mm. Tanska ei ole niitä hyväksynyt, mutta valmistele parhaillaan niiden pohjalle siirtymistä v.1950 alusta). Lisäksi ovat mainitut säännöt epätodelliset ja vanhentuneet. Nimenomaan sota-aika loi paljon uusia tapoja ja sääntöjä, joita kukin maa soveltaa oman lainsäädäntönsä mukaisesti ja itselleen parhaiten soveltuvalla tavalla. Saamani tiedon mukaan valmistele Kansainvälinen Kauppakamari parhaillaan uutta yhteistä remburssisäännöstöä ja sitä varten on useista maista pyydetty ehdotuksia, mutta työ on aikaavievä ja vaivaloinen, varsinkin koska monet maat, ennenkaikkea U.S.A., haluaa jyrkästi pitää kiinni omista säännöistään.

Näissä kirjavissa remburssioloissa pitäisin erittäin onnistuneena Landmandsbankenin remburssiosastolla

käytäntöön otettua n.s. päiväkirjaa. Tähän päiväkirjaan kerätään maittain tietoja kussakin maassa voimassa olevista remburssitavoista ja -määräyksistä. Tiedot saadaan osittain remburssien yhteydessä esiintyvistä käytännöllisistä yksityistapauksista, osittain tiedustelemalla näitä periaatteita ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta. Tämän päiväkirjan ohella on hiljattain alettu pitää toista vastaavanlaatuista kirjaa, jossa tiedot ovat asiointien mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Tähän kirjaan hankitaan tietoja, paitsi ulkomailta, myös kotimaisilta asiointuntijoilta, kuten vakuutusyhtiöiltä, laivanvarustamoilta j.n.e.

Työn periaatteellista puolta koskevien vaikeuksien ohella on Landmandsbankenin remburssiosastolla myös työn paljoudesta johtuvat vaikeutensa. Huolimatta useista järjestelytoimenpiteistä, ei työn ajoittaista ruuhkautumista ole voitu ehkäistä. Tästä syystä onkin Landmandsbanken ilmoittanut asiakkailleen, ettei se voi taata, että jälkeen klo 12 saapuvat remburssianomukset toimitetaan edelleen samana päivänä. Remburssieja koskevien asiapapereiden käsittely vie aikaa, varsinkin pyhien jälkeisinä ruuhkapäivinä, vähintään 3 - 5 päivää.

Lopuksi olen allaolevaan kerännyt eritä tietoja muutamissa maissa käytännössä olevista remburssitavoista ja -määräyksistä. Tiedot ovat hajanaisia ja epätäydellisiä, osittain käytettävissäni olleen ajan lyhyden, osittain sen sekan vuoksi, että olen jättänyt pois pääpiirteissään kaiken sen, mikä käsitykseni mukaan on Suomen Pankissa ennestään tunnettua. Tiedot olen saanut e.m. päiväkirjoista sekä yksityisten remburssien pohjalla käydyistä keskusteluista.

Ruotsi

Ruotsalaisten pankkien Kansainvälisen Kauppakamarin ohjeisiin yhteisesti laatimissa kommentaareissa korostetaan sitä seikkaa, että remburssiohjeiden on oltava selvät ja mahdollisimman täydelliset. Mikäli ohjeet ovat epätäydelliset, ilmoitetaan avauksesta kyllä benefisientillä, mutta samalla huomautetaan, että tarkemmat ohjeet seuraavat myöhemmin.

Kansainvälisten sääntöjen mukaan voidaan peruuttamaton remburssi aviseerata benefisientille toisen pankin välityksellä ilman sitoumusta viimemainitun puolelta. Tällaisessa tapauksessa vaativat ruotsalaiset pankit, että aviseeraus on suoritettava niin selvästi, ettei jää mitään epäilystä siitä, että kyseessä olisi vahvistus.

Mikäli konossementissa viitataan sertepartiaan ja tämä viittaus koskee jotain oleellista seikkaa, kuten kuljetustietä tai rahdin maksua, tulee vaatia myös sertepartia nähtäväksi. Konossementin siirrot on tehtävä mieluummin sen selkäpuolelle, koska muutamissa maissa vaaditaan lähettäjän allekirjoitus sen etupuolelle.

Periaatteessa hyväksytään vain puhdas konossementti. Poikkeuksia tästä säännöstä voidaan tehdä, jos katsotaan konossementtiin tehty merkintä merkitykseltään vähäiseksi tai jos myyjä on laskussaan ottanut merkinnästä mahdollisesti aiheutuvan arvovähennyksen huomioon. "Shortshipped" tai "in dispute" merkinnöillä varustettua konossementtia ei hyväksytä, samoin ei myöskään konossementtia, jossa on rahdin yli nouseva jälkivaatimus. Jos

cif -kaupassa rahtia ei ole ennakolta maksettu, voidaan asiapaperit kuitenkin hyväksyä, mikäli rahdin määrä voidaan todeta ja vähentää maksusta.

Jos lähetysasiapaperina käytetään jotain muuta kuin konossementtia (esim. rautat. rahtik., postikuitti), on yhdentekevää, kuka on merkitty tavaran lähettäjäksi. Rautatierahtikirjan kaksoiskappaletta, jossa on merkintä uudelleenlas/tauksesta, ei hyväksytä.

Vakuutusasiakirjaan vaaditaan kuittaus suoritetusta vakuutusmaksusta, ellei asiakirjan tekstistä käy selville, että vakuutus on voimassa ilman etukäteen suoritettua maksuakin. Mikäli remburssiehdoissa vaaditaan vakuutus, joka kattaa "all risks", on esitettävä vakuutusasiakirja, jonka mukaan vakuutus kattaa "all risks from warehouse to warehouse".

Ruotsalaiset pankit hyväksyvät kuittaamattoman laskun, mikäli remburssiehdoissa ei toisin vaadita.

Jollei remburssiehdoissa toisin määrätä, ei beneficentien tai jonkun pankille tuntemattoman henkilön tai toiminimen asettamaa varastoimistodistusta hyväksytä. Mainitun todistuksen tulee olla siirrettävä sekä laadultaan sellainen, että sen käsittämän tavaran saa varastosta ainoastaan sanottua kuittia vastaan. Todistuksessa ei varsinaisten varastoimiskustannusten lisäksi saa esiintyä muita kustannuksia. Varastoinisajalle ei vaadita vakuutusta, ellei remburssiehdoissa näin määrätä.

Painotodistukseksi ruotsalainen pankki hyväksyy kenen tahansa antaman valallisen painotodistuksen. Virallinen todistus vaaditaan vain, jos remburssiehdoissa nimenomaan on niin mainittu.

"Cirka"-määräys tulkitaan lainsäädännön mukaan siten, että korkein sallittu poikkeus kokonaismäärästä on 5 %. Osatoimitus voidaan hyväksyä, jollei remburssi-ehdoissa toisin määrätä, ja jos osatoimitus on oikeassa suhteessa kokonaismäärään ja -hintaan.

Jos remburssiehdoissa mainitaan erikseen laivausaika ja remburssin voimassaoloaika, ei jälkimmäisen pidentämisen katsota ilman muuta merkitsevän myös edellisen pidentämistä.

Tanska

Kansainvälisten sääntöjen mukaan voidaan vahvistamaton remburssi milloin tahansa muuttaa tai peruuttaa ilman myyjän suostumusta. Tähän huomauttavat tanskalaiset pankit lisäksi, että oikeus peruuttaa tai muuttaa tällainen remburssi on ostajan ja toimeksiantajanankin ohellaimyös avaajapankilla, joka voi kieltäytyä vastaanottamasta asiapapereita tai suorittamasta maksua milloin katsoo olosuhteiden niin vaativan.

Konossementtia, joka osoittaa lähetetyksi suuren erän tavaroita kuin remburssiehdot edellyttävät, eivät tanskalaiset pankit yleensä hyväksy. Tästä säännöstä on kuitenkin lukuisia poikkeuksia.

Jos remburssiehdoissa asiapapereiden kohdalla on ilmoitettu vain "konossementti", käsitettä tarkemmin määrittelemättä, vaaditaan yleensä täysi sarja avoimesti siirrettyjä orderikonossementtejä. Tämän lisäksi voidaan

myös hyväksyä konossementti, joka on asetettu toimeksi-
antajan tai ostajan orderille. Jos määräpaikkaa ei ole
ilmoitettu ehdoissa, voidaan hyväksyä muukin kuin toi-
meksiantajan tai ostajan kotipaikka.

Mikäli remburssiehdoissa on vaadittaviksi asia-
papereiksi ilmoitettu ainoastaan "laivauspaperit" ja
hintana on fob tai c&f, vaaditaan laskun lisäksi vain täy-
si sarja konossementtejä, mutta jos hintana on cif, vaa-
ditaan lisäksi vakuutuskirja.

Tarkempien määräysten puuttuessa hyväksyvät tans-
kalaiset pankit "received for shipment" - konossementin,
paitsi siinä tapauksessa, että remburssiehdoissa on il-
moitettu määrätty laiva tai laivausaika, jolloin aina
vaaditaan "on board" - konossementti. Edelleen hyväksy-
tään sellainen konossementti, jossa laivaajaksi on mer-
kitty joku muu kuin benefisientti. Samoin hyväksytään
konossementti, joka on allekirjoitettu facsimileleimasii-
mella.

Jollei remburssiehdoissa toisin määrätä, hyväk-
sytään kannellelastaus (tässä yhteydessä kiinnitetään kyl-
lä huomiota myös tavaran laatuun), mikäli vakuutus on
sen mukainen ja vakuutustodistus seuraa asiapaperäita.
Jos "received for shipment" - konossementti on myöhemmin
varustettu merkinnällä, että tavara on vastaanotettu
"on board", katsotaan tämän merkinnän päiväys laivaus-
päiväksi.

Jollei remburssiehdoissa toisin määrätä, hyväksyy^{ä/}
tanskalainen pankki vakuutustodistuksen vakuutuskirjan
asemesta. Samoin hyväksytään^{ä/} tarkempien määräysten puut-
tuessa vakuutus, joka kattaa f.p.a.-ehdot.

Ellei remburssiehdoissa toisin määrätä, hyväksytään ainoastaan virallisen laitoksen antama varastoimistodistus, jonka tulee olla asetettu toimeksiantajan tai ostajan nimelle. Vakuutuspapereita varastoimisajalta ei vaadita, jollei remburssiehdoissa ole tätä koskevaa ohjetta.

Remburssin laatua osoittavaa käsitettä "divisible" kehoitetaan aina käyttämään vain "transferable"-sanan yhteydessä, koska ensinmainittu sana tulkitaan yksin käytettynä joissakin maissa siten, että osatoimitus on sallittu.

Osatoimitus hyväksytään, ellei remburssiehdoissa toisin määrätä ja jos on mahdollisuus kontrolloida sen suhde kokonaismäärään. Käsitteen "cirka" yhteydessä sallitaan 10% ^{1/}poikkeus sekä tavaran että katteen määrästä.

Konossementin vanhentumisrajaksi ("stale") katsotaan 14 päivää.

Mikäli remburssin yhteydessä on kysymys periodittain tapahtuvista osatoimituksista ja joku toimitus on jäänyt välistä pois, hyväksytään myöhemmät toimitukset, jollei remburssiehdoissa ole vastakkaista määräystä.

Englanti

Englantilaisten pankkien vanhoihin traditioihin per^sä^tuvissa keskinäisissä remburssiehjeissa on useita muiden maiden tavoista poikkeavia määräyksiä. Niinpä

hyväksyvät englantilaiset pankit vain "on board" tai "shipped" konossementin, jollei remburssiehdoissa anneta ohjeita konossementin laadusta. Edelleen hyväksytään vakuutustodistus ainoastaan siinä tapauksessa, että sen on asettanut joku tunnettu ja arvossapidetty vakuutusyhtiö tai "underwriter" ja jos siihen on otettu vakuutuskirjan tärkeimmät määräykset ja ehdot. Muissa tapauksissa vaaditaan aina vakuutuskirja.

Kuten tunnettua, hyväksyvät Kansainvälisen Kaupapakamarin remburssiehjeet 3%:n poikkeuksen eräiden vaikeasti mitoitettavien tavaroiden, kuten öljy ja kivihiili, kyseessä ollessa, vaikka remburssia ei olisi avattuakaan cirka-ehdolla. Englantilaiset pankit eivät ole tätä ohjetta hyväksyneet, eivätkä pidä sitä välttämättömänä.

Englantilaiset pankit eivät yleensä hyväksy osatoimitusta, ellei remburssiehdoissa näin ole määrätty. Säännöstä on tiettävästi vain yksi poikkeus. National Provincial Bank on nimittäin ilmoittanut hyväksyvänsä aina osatoimituksen, mikäli sitä ei ehdoissa ole nimenomaan kielletty. Mainita voinee vielä, että eräs englantilainen pankki ei ole hyväksynyt 6 päivää vanhaa konossementtia, vaan selitti sen vanhentuneeksi.

U.S.A.

Eräät englantilaiset ja amerikkalaiset rautatieyhtiöt, jotka samalla omistavat laivalinjoja, ovat viime aikoina alkaneet käyttää tavaralähetyksissä omilla linjoillaan yhteistä, sekä rautatie- että merimatkaosuu-

den käsittävää lähetyksiä, jota kutsutaan nimellä "Through Railroad Bill of Lading". Tällaista "konossementtia" eivät amerikkalaiset pankit kuitenkaan, jollei remburssiehdoissa näin määrätä, hyväksy muuta kuin toimituksissa Kauko-Itään. Edelleen eivät amerikkalaiset pankit hyväksy sellaista konossementtia, jossa on joku viittaus serte-partiaan. Sensijaan vaaditaan "on board"-konossementti vain siinä tapauksessa, että remburssiehdoissa selvästi tätä tarkoitetaan. "On board"-konossementtia ei edes vaadita siinä tapauksessa, että remburssiehdoissa on laivan nimi mainittu.

"Straight Bill of Lading" tarkoittaa amerikkalaisen käsityksen mukaan sellaista konossementtia, joka on asetettu määrätylle henkilölle ja jota ei voi siirtää.

Vakuutuksen suhteen ovat amerikkalaiset pankit ilmoittaneet, etteivät ne hyväksy "assurancebrokers'ien" antamia "cover notes", ellei remburssiehdoissa toisin määrätä. Sana "assurance" tulkitaan U.S.A:ssa vakuutuskirjaksi tai vakuutustodistukseksi, jonka on allekirjoittanut "underwriter".

Osatoimitus hyväksytään, ellei sitä ole remburssiehdoissa nimenomaan kielletty. Jos laivan nimi on mainittu, hyväksytään osatoimitus tällä laivalla.

Samoinkuin ruotsalaiset pankit, korostavat myös amerikkalaiset pankit remburssiohjeissaan, ettei remburssin voimassaoloajan pidennys merkitse sinänsä myös ehdoissa mahdollisesti erikseen mainitun laivausajan pidentämisestä. Mainita voinee vielä, että amerikkalaisten pankkien tulkinnan mukaan remburssin voimassaoloaika tarkoittaa aina benefisientin paikkakuntaa. Tästä säännöstä

ne ovat ilmoittaneet pitävänsä kiinni, vaikka remburssi-ehdoissa olisi toisin määrättykin. Jos remburssiavaus on lähetetty New Yorkiin ja benefisientti asuu esim. Detroitissa, lähettää New Yorkin pankki tavallisesti avauksen edelleen n.s:na "authority to pay" Detroitin konttorilleen tai sikäläiselle kirjeenvaihtajalleen. Edelläselostetun ohjeen mukaisesti tarvitsee benefisientin vain luovuttaa asiapaperit remburssin voimassaoloaikana detroitilaiseen pankkiin, vaikka nämä asiapaperit sitten lähetettäisiinkin toimeksiantajalle New Yorkin konttorin välityksellä.

Ranska ja Italia

Kummankin otsikossa mainitun maan remburssisäännöistä voitaneen mainita, että ne korostavat sitä seikkaa, että vahvistamattoman remburssin voi, ostajan ja toimeksiantajapankin lisäksi, myös avaajapankki peruuttaa aivan oman harkintansa mukaan.

Kööpenhaminassa, 27. päivänä huhtikuuta 1949

Tapio Norkonmaa